

# GRAUWE KIEKENDIEF



# 2022



*We beginnen met het slechte nieuws, daarna wordt het alleen maar beter. Beloofd! Van de 4 gezenderde volwassen Grauwe Kiekendieven van 2020 is er immers slechts eentje nog in leven. De rest is helaas gestorven in het overwinteringsgebied of op de trekroute. De Sahara oversteken doe je duidelijk niet zonder enig risico. Eén volwassen wijfje van 2020 werd niet gezenderd, het was ook zij die een broedpoging gedaan heeft in 2021. Het is V|2 (Arnold) die nog in leven is: het enige juveniele mannetje van ons eerste nest Grauwe Kiekendieven in Diksmuide (2018). In 2019 heeft hij 'overzomerd' in de Komgronden van Lampernisse. In 2020 was hij zo'n bé-tje het vijfde wiel aan de wagen bij de broedgevallen in Westvleteren en is hij niet tot broeden gekomen. In 2021 heeft hij in Westvleteren ook geen partner gevonden en is hij blijven hangen rond het lokale broedpaartje. V|2 is dus 4 jaar oud (een 5de kalenderjaar vogel) en heeft nog niet gebroed. Met andere woorden: hij heeft wat schade in te halen!*

## **Zoektocht naar nestlocaties**

Aangezien V|2 gezenderd is, is hij vrij gemakkelijk te volgen. Begin mei 2022 konden we het vermoedelijke nestperceel bepalen aan de hand van de zenderdata. Bij een eerste controle was het meteen bingo: V|2 was aan het baltsen met een wijfje boven een grasveld. Dit wijfje was niet hetzelfde wijfje als het ongezenderde exemplaar van 2020 en 2021, want zij was makkelijk herkenbaar aan haar unieke verenkleed. Heeft V|2 de dame onderweg opgepikt of kwamen ze elkaar hier tegen? Dat weten we niet. We werden echter gepakt op snelheid: diezelfde dag nog werd een deel van het grasveld helaas gemaaid! Dat was voldoende voor het jonge koppelpel om een nieuwe nestlocatie te gaan zoeken 1,5 kilometer verderop in Krombeke: opnieuw in gras! De landbouwer werd onmiddellijk gecontacteerd en verleende zijn volledige medewerking. Ondertussen kwam er nieuws uit de Moeren: een medewerker van De Kerkuil zag er een Grauwe Kiekendief, adulte man, vliegen. Diezelfde dag nog werden een tweede mannetje én een wijfje waargenomen. Deze vogels waren niet gezenderd en dan merk je toch wel hoe

'geniepig' ze zijn en zomaar onopgemerkt hun gang zouden kunnen gaan. Het duurde dan ook een paar dagen voor we vermoedelijke nestpercelen konden aanduiden. Dieter Coelembier van de Vlaamse Landmaatschappij kon uiteindelijk de exacte nestlocaties bepalen. Eén locatie bevond zich net buiten de Moeren, in Bulskamp, de tweede locatie was 1,2 kilometer over de Franse grens in Les Moères. Beide nesten lagen in een perceel tarwe.

Het mannetje aan de Vlaamse kant bleek een kleurring te dragen. Die gegevens brachten ons bij een jong van 2020 in Westvleteren: het nestje waar maar 1 jong van uitgevlogen was. De andere 3 adulte vogels bleken ongeringd te zijn. Mooi om te zien wel hoe deze Grauwe Kiekendieven gebruikt maakten van de vogelakkers, die speciaal voor deze soort aangelegd zijn. De stroken werden in hun volledige lengte afgevlogen op zoek naar muizen. De stroken luzerne afgewisseld met stroken kruidige grassen zorgen voor een boost in de muizenpopulatie en als de luzerne kort staat, is dat een welgekomen gedekte tafel voor onze doelsoort. Zoals u kan lezen op pagina 8, zijn 2 medewerkers van NWG De Kerkuil naar Groningen afgezakt in het voorjaar om er samen met Grauwe Kiekendief, Kenniscenter Akkervogels (GKA) Grauwe Kiekendieven te gaan zoeken. Daar werden ons toen 3 gaaskooien/nestbeschermingen cadeau gedaan. Deze kooien zouden ons meteen van pas komen!

## **Bescherming in Krombeke**

Terug naar de 3 nestlocaties. Het grasperceel in Krombeke kreeg een gedeeltelijk uitstel van maaidatum omdat de eigenlijke nestlocatie nog niet (of maar pas) gekend was op het veld. Deze maatregel wordt vergoed door het Agentschap van Natuur en Bos. V|2 en zijn dame werden niet opgemerkt tijdens het aanbrengen van nestmateriaal, op die ene keer na dat V|2 kwam aanvliegen met een grassprietje van ocharme 4 cm in zijn snavel. Wat een held! In Krombeke was het de 4de keer dat we een nest Grauwe Kiekendieven in grasland beschermden en het mag gezegd worden dat we hier toch wel



Geert Martens

een expertise in opbouwen. Toen het uitstel van maaien verlopen was en het tijd was om toch te gaan maaien, werd een gaaskooi rond het nest geplaatst. Daarrond werd een vierkant van 10 x 10 meter niet gemaaid. Op dat moment waren er 5 pulli aanwezig, waarvan 3 grote en 2 dag-oude kleintjes. Het verschil in leeftijd tussen de grootste en de kleinste bedroeg zeker een week. Het koppel landbouwers op rust dat aan de overkant van de straat woont, hield het broedgeval nauwlettend in het oog. Een voordeel was dat het veld niet aan een drukke baan lag. Ideaal om op te volgen! Op 2 verschillende momenten werden er wel 3 adulte mannetjes boven de nestlocatie gezien: één keer door de overburen en één keer door medewerker Hendrik Mijle. Deze 2 mannetjes vlogen na hun verschijning richting Frankrijk. Hebben ze daar gebroed? We zullen het niet te weten komen, maar feit is wel dat er dus meerdere Grauwe Kiekendieven in de buurt geweest zijn! Johan Seys was getuige van een ander opmerkelijk gebeuren: een mannetje Bruine Kiekendief kwam prooi aanbrengen bij het nest van de Grauwe Kiekendief!

### Nesten in Les Moères en Bulskamp

De nestlocatie in de Franse Moeren werd ook door ons opgevolgd, in samenwerking met enkele Fransen die aangeleerd werden hoe

Bruine en Grauwe Kiekendieven te beschermen. Deze contacten zijn, dankzij Bart Bollengier van CPIE Flandre Maritime, zeer goed verlopen. Na het dorsen werd een gaaskooi en schrikdraad rond het nest geplaatst. Hier werden uiteindelijk 2 jonge Grauwe Kiekendieven geringsd. Kleurringen mochten in dit geval niet aangebracht worden, omdat de Franse ringdienst het kleurringproject nog niet erkent. Tegen volgend jaar zou die erkenning in orde moeten zijn.

De nestlocatie in Bulskamp lag dan wel weer dicht tegen een drukke baan. Op dergelijke plaatsen moet voorzichtig omgesprongen worden met observaties en monitoring. Als zo'n broedgeval bekend geraakt, komen er sowieso te veel mensen kijken, fotograferen of erger nog, gaan ze naar de nestlocatie zelf! In 2020 bijvoorbeeld hebben we

meerdere mensen van het veld moeten sturen. De initiële opvolging van het nest gebeurde in Bulskamp voornamelijk met een drone, zodat er geen sporen naar het nest getrokken werden. Later werd besloten om een lagere gaaskooi van GKA te gebruiken als nestbescherming en niet het Franse model dat we zelf gelast hebben, een kooi die een halve meter boven de tarwe uitsteekt. Die zou sowieso teveel aandacht trekken. Er werd een regeling getroffen met de landbouwer om een deel van het veld ongedorst te laten staan tot de jongen uitgevlogen zijn. Een uniek waarneming was dat het adulte mannetje enkele uren op het nest is komen zitten op het heetste moment van de dag, op de warmste dag van de maand juli. We kunnen enkel aannemen dat hij dit deed om schaduw te creëren voor zijn nageslacht.

Alle jongen van de 3 nestlocaties zijn succesvol uitgevlogen: 4 in Krombeke, 2 in Bulskamp en 2 in Les Moères. Dit zou wel eens de boost kunnen zijn die we nodig hebben om een Vlaamse populatie op de kaart te zetten! Nogmaals onze dank aan de landbouwers voor de fantastische samenwerking, want zonder hen was dit niet mogelijk geweest.

### Gemiste kiekjes?

Ook aan de kanten van Mannekenvere werden, net als vorig jaar, enkele waarnemingen van Grauwe Kiekendief op de website van Na-



Geert Martens

tuurpunt (waarnemingen.be) geplaatst. Steeds zonder foto's. Er werd een zoekactie opgezet vanuit NWG De Kerkuil en met niet minder dan 18 ervaren vogelkijkers werd een gebied ter grootte van 50 km<sup>2</sup> gedurende 6 uur, vanaf strategisch bepaalde punten, nauwlettend in de gaten gehouden. Er werden 3 nesten Bruine Kiekendief ontdekt, maar geen teken van een Grauwe Kiekendief.

### Zenders leveren schat aan info

Het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek heeft ondertussen succesvol alle adulten gezenderd. V|2 was al gezenderd, maar de andere 5 adulten werden ook voorzien van een logger. Dit geeft ons heel waardevolle informatie over het terreingebruik, de terreinvoorkeur, de migratieroute en het overwinteringsgebied van deze iconische soort van het open landschap. En het geeft ons de kans om tijdig in te grijpen om hun nestlocatie te beschermen.

Dankzij deze zenders werd vastgesteld dat 2 van de 3 vrouwtjes hun nestlocatie vrij vroeg verlaten hebben, zelfs nog voordat de juvenielen uitgevlogen waren. Mia, het wijfje van Arnold - V|2 dus - is vertrokken naar de Champagnestreek en neemt daar wat welverdiende rust. Madeleine, het wijfje van Jelle (Bulskamp) is voor het uitvliegen van de jongen vertrokken naar Oost-Groningen, wat doet vermoeden dat zij van origine een Nederlandse vogel is. Sandrine, het wijfje van Arry (Les Moëres) is net na het uitvliegen van de jongen even over en weer gevlogen naar Moeskroen: een dagtripje laat ons zeggen. Op de website van NWG De Kerkuil kan u geregeld de gezenderde kiekjes volgen.

### Samengevat

Over de jaren heen hebben we dus al 7 koppels Grauwe Kiekendief opgevolgd. Daarvan zijn er 6 broedgevallen gelukt en 1 mislukt (2021) omwille van de weersomstandigheden. Van de 7 koppels broedden er 3 koppels in tarwe en 4 in gras. Er zijn in totaal 17 jongen uitgevlogen, waarvan 6 mannetjes en 11 vrouwtjes. Zoals jullie eerder konden lezen zijn er dit jaar 8 jongen uitgevlogen waarvan 3 mannetjes en 5 vrouwtjes.

Laat ons hopen dat deze 3 succesvolle broedgevallen de start zijn van een bloeiende Vlaamse populatie Grauwe Kiekendieven.

*Wim Bovens*

*Dank aan alle partners:  
VLM - ANB - INBO - Natuurpunt en vooral de betrokken landbouwers en omwonenden van de nestlocaties!*



*Johan Seys*